

MINISTERSTWO FINANSÓW

Warszawa, dnia 10 czerwca 2010 r.

**Departament Finansów
Samorządu Terytorialnego
ST2-4834-13/SZH/2010/331**

W związku z pismem z dnia 2 marca 2010 r. nr WA-0731/7/10 w sprawie wyjaśnienia wątpliwości dotyczących stosowania przepisów prawa zgłaszanych przez jednostki samorządu terytorialnego odnośnie ujmowania w sprawozdawczości budżetowej należności związanych z realizacją zadań z zakresu przyznawania i wypłaty świadczeń z funduszu alimentacyjnego oraz podejmowania działań wobec dłużników alimentacyjnych – Ministerstwo Finansów uprzejmie informuje:

Ad pkt I – Ośrodek pomocy społecznej, działający w formie samorządowej jednostki budżetowej, zobowiązany jest do prowadzenia ksiąg rachunkowych zgodnie z zasadami określonymi w ustawie z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2009 r. Nr 152, poz. 1223 ze zm.) i ustawie z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. Nr 157, poz. 1240 ze zm.), z uwzględnieniem zasad szczególnych wynikających z rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 28 lipca 2006 r. w sprawie szczególnych zasad rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego oraz niektórych jednostek sektora finansów publicznych (Dz. U. Nr 142, poz. 1020 ze zm.).

Z opisu do konta 221 – „należności z tytułu dochodów budżetowych” (ujętego w załączniku nr 2 do w/w rozporządzenia) wynika, iż służy ono do ewidencji należności z tytułu dochodów budżetowych, z wyjątkiem należności zaliczonych do koncie 226. Na stronie Wn konta 221 ujmuje się należności z tytułu dochodów budżetowych, natomiast na stronie Ma tego konta ujmuje się wpłaty należności z tego tytułu. Dodatkowo ewidencja szczegółowa do konta 221 powinna być prowadzona według dłużników, których należności dotyczą.

Uwzględniając powyższe, jak również mając na uwadze konieczność zapewnienia kompletności prowadzonej ewidencji księgowej, należności alimentacyjne powinny zostać ujęte w księgach rachunkowych ośrodka pomocy społecznej w dacie wypłaty świadczenia osobie uprawnionej do alimentów.

Przepisy art. 27 ust. 4 ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów określają, iż dochód własny gminy wierzyciela stanowi 20% kwoty należności w wysokości świadczeń wypłaconych z funduszu alimentacyjnego osobie uprawnionej, łącznie z ustawowymi odsetkami. Również dochód własny gminy dłużnika stanowi 20% w/w kwoty.

Pozostałe 60% kwoty należności oraz odsetki wynikające z wypłaconego świadczenia stanowią dochód państwa. W przypadku, gdy organ właściwy wierzyciela nie jest jednocześnie organem właściwym dłużnika, przekazuje organowi właściwemu dłużnika 20% kwoty tej należności (art. 27 ust. 5 tej ustawy).

Z kolei z treści § 8 ust. 1 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 24 lipca 2006 r. w sprawie planów finansowych zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych jednostkom samorządu terytorialnego ustawami, przekazywania dotacji celowych i przekazywania pobranych dochodów związanych z realizacją tych zadań (Dz. U. Nr 135, poz. 955) wynika, że ośrodek pomocy społecznej zobowiązany jest do przekazania, na rachunek podstawowy właściwej jednostki samorządu terytorialnego, pobranych dochodów budżetowych związanych z realizacją zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych jednostce samorządu terytorialnego ustawami.

Należy zauważyć, że stosownie do przepisów art. 119 ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. - Przepisy wprowadzające ustawę o finansach publicznych – przepisy wykonawcze, wydane na podstawie ustawy z dnia 30 czerwca 2005 r. o finansach publicznych (Dz. U. Nr 249, poz. 2104 z późn. zm.), zachowują moc do czasu wejścia w życie przepisów wykonawczych wydanych na podstawie ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r., nie dłużej jednak niż do 31 grudnia 2010 r.

Przepisy obowiązującej - od 1 stycznia 2010 r. - ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych nie zawierają delegacji do wydania aktów wykonawczych dotyczących zasad opracowywania planów finansowych zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych jednostkom samorządu terytorialnego ustawami, przekazywania dotacji celowych i przekazywania pobranych dochodów związanych z realizacją tych zadań. Natomiast ustawa ta zawiera przepisy dotyczące omawianych kwestii, m.in. w art. 237, 248, 249 i 255.

Powyższe oznacza, iż stosowne rozliczenie z budżetem państwa (60%), budżetem gminy dłużnika (20%) oraz budżetem gminy wierzyciela (20%) - kwoty należności wynikającej z wypłaconych świadczeń należałoby zaewidencjonować w księgach rachunkowych jednostki samorządu terytorialnego na koncie 224 – „Rozrachunki budżetu”, które, zgodnie z opisem zawartym w załączniku nr 1 do rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 28 lipca 2006 r., służy do ewidencji rozrachunków z innymi budżetami, a w szczególności rozrachunków z tytułu udziałów w dochodach innych budżetów. Ewidencja do konta 224 powinna umożliwić ustalenie stanu należności i zobowiązań według poszczególnych tytułów oraz według poszczególnych budżetów.

Zasady ewidencji operacji związanych ze świadczeniami z funduszu alimentacyjnego powinny znaleźć odzwierciedlenie w dokumentacji opisującej przyjęte przez ośrodek pomocy społecznej zasady (politykę) rachunkowości, którą ustala i aktualizuje kierownik tej jednostki.

W związku z powyższym, reasumując:

Ad pytanie 1) i 2) – Na podstawie rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 14 czerwca 2006 r. w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów (Dz. U. Nr 107, poz. 726 z późn. zm.) do końca 2009 r. w sprawozdaniu Rb-27S gminy wykazywały w/w należności w § 236 – „Dochody jednostek samorządu terytorialnego związane z realizacją zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych ustawami”. Natomiast w sprawozdaniu Rb-27ZZ wpływy z tych dochodów, były wykazywane w paragrafie 097 – „Wpływy z różnych dochodów”.

Rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 22 lipca 2009 r. zmieniającym rozporządzenie w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów (Dz. U. 121, poz. 1002) w załączniku Nr 3 został wprowadzony nowy paragraf dochodowy 098 – „Wpływy z tytułu zwrotów wypłaconych świadczeń z funduszu alimentacyjnego”, który ma zastosowanie do ujmowania powyższych należności od 2010 r.

Zgodnie z objaśnieniem, paragraf ten obejmuje dochody z tytułu należności ściągniętych od dłużnika alimentacyjnego w wysokości wypłaconych świadczeń z funduszu alimentacyjnego, zgodnie z przepisami art. 27 ustawy z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz. U. z 2009 r. Nr 1, poz. 7, Nr 6, poz. 33, Nr 97, poz. 800 i Nr 98, poz. 817).

Od roku 2010 wpływy z tytułu zwrotów wypłaconych świadczeń z funduszu alimentacyjnego powinny być wykazywane w paragrafie 098 w sprawozdaniu Rb-27ZZ, natomiast dochody należne gminie w paragrafie 236 i ujmowane w sprawozdaniu Rb-27S. Natomiast odsetki ustawowe należne z tego tytułu i stanowiące dochód budżetu państwa, winny być klasyfikowane w paragrafie dochodów 092 - „Pozostałe odsetki” z właściwą czwartą cyfrą.

Ad pytanie 3) - dochody gminy dłużnika zrealizowane przez ośrodek pomocy społecznej, tj. jednostkę budżetową, powinny być przekazane na rachunek gminy stanowiącej jednostkę macierzystą dla tej jednostki budżetowej;

Ad pytanie 4) - kwota odsetek za zwłokę naliczanych dłużnikom alimentacyjnym, która w całości stanowi dochód budżetu państwa, powinna być ujmowana w ewidencji księgowej, w wysokości i szczegółowości wymaganej przez zasady określone przepisami ustawy o rachunkowości oraz przepisami dotyczącymi omawianych kwestii m.in. w art. 237, 248, 249 i 255 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych i w wysokości wynikającej z tych przepisów i ewidencji księgowej powinna być przekazana na rachunek budżetu państwa;

Ad pytanie 5) – w sprawozdaniu Rb-N należy wykazywać wszelkie bezsporne należności, przy czym istotne jest, aby stan należności sektora finansów publicznych nie został zdublowany przy agregacji sprawozdań z różnych szczebli. W związku z tym, celem uniknięcia dublowania informacji o należnościach z tytułu dochodów związanych z realizacją zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych jednostkom samorządu terytorialnego ustawami, jednostki w kwartalnym sprawozdaniu Rb-N powinny wykazać z przedmiotowego zakresu tylko wartość należności w części należnej budżetowi jednostki samorządu terytorialnego.

Ad pkt II – Pytanie zostało przedstawione w sposób zbyt ogólny, aby można było jednoznacznie zająć stanowisko. Należy zauważyć, że postanowienia dotyczące wykonywania budżetu powinny być zgodne m.in. z art. 11 ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. Nr 157, poz. 1240 z późn zm.). Z postanowienia art. 212 ust. 1 pkt 10 tej ustawy wynika, że uchwała budżetowa określa m.in. inne postanowienia, których obowiązek zamieszczenia w uchwale budżetowej wynika z postanowień organu stanowiącego jednostki samorządu terytorialnego. Ustawodawca dopuścił więc możliwość zawarcia w uchwale budżetowej innych postanowień wynikających z decyzji organu stanowiącego.

Ad pkt III - Zgodnie z art. 16 ustawy z dnia 20 listopada 2009 r. o zmianie ustawy – Prawo ochrony środowiska oraz niektórych innych ustaw, z dniem wejścia w życie ustawy (1 styczeń 2010 r.), likwidacji ulegają powiatowe i gminne fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej, środki pieniężne zgromadzone na rachunkach bankowych w/w funduszy stają się odpowiednio dochodami budżetów powiatów i budżetów gmin.

Wymienione wyżej środki oraz odzyskane należności, pomniejszone o zobowiązania zlikwidowanych funduszy, przeznaczone są na finansowanie ochrony środowiska i gospodarki wodnej, w zakresie określonym w art. 400a ust. 1 pkt 2, 5, 8, 9, 15, 16, 18, 21-25, 29, 31, 32, 38-42 ustawy Prawo ochrony środowiska.

Stosownie do postanowień, obowiązującego od 1 stycznia 2010 roku, rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 2 marca 2010 r. w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych (Dz. U. Nr 38, poz. 207), dla ujęcia dochodów z tytułu opłat i kar

pobieranych z tytułu korzystania ze środowiska w budżecie jednostki samorządu terytorialnego należałoby przyjąć za najbardziej adekwatny dział 900 – „Gospodarka komunalna i ochrona środowiska”, rozdział 90019 – „Wpływy i wydatki związane z gromadzeniem środków z opłat i kar za korzystanie ze środowiska” oraz paragrafy:

- 069 - „Wpływy z różnych opłat” z odpowiednią czwartą cyfrą, w przypadku wpływów z tytułu opłat za usuwanie drzew, krzewów, szczególne korzystanie z wód i urządzeń wodnych, składowanie odpadów oraz pozostałych rodzajów gospodarczego korzystania ze środowiska i dokonywanie w nim zmian,
- 057 - „Grzywny, mandaty i inne kary pieniężne od osób fizycznych”, z odpowiednią czwartą cyfrą lub
- 058 - „Grzywny i inne kary pieniężne od osób prawnych i innych jednostek organizacyjnych”, z odpowiednią czwartą cyfrą, w przypadku wpływów z tytułu kar za usuwanie drzew, krzewów, niewłaściwe składowanie odpadów, naruszenie zasad korzystania ze środowiska.

Natomiast w przypadku dokonywania wydatków na finansowanie ochrony środowiska i gospodarki wodnej – właściwym byłoby ujmowanie tych wydatków w odpowiednich rozdziałach i paragrafach, w zależności od rodzaju dokonywanego wydatku.

Każdorazowe zaklasyfikowanie dokonanych wydatków będzie zatem wymagało jednoczesnego przeprowadzenia szczegółowej analizy charakteru wydatku i określenia przesłanek służących jego zaklasyfikowaniu do konkretnego paragrafu. Natomiast o wyborze właściwego paragrafu (np. dotacje, wydatki bieżące lub majątkowe), bądź rozdziału klasyfikacji, decydować będzie wyłącznie jednostka samorządu terytorialnego kierując się zakresem przedmiotowym gminnych zadań z zakresu ochrony środowiska i gospodarki wodnej, nałożonymi przepisami ustawy – Prawo ochrony środowiska. W zależności od sposobu i kierunku wydatkowania przedmiotowych środków, powinno się je sytuować np. w rozdziałach: 01010 – „Infrastruktura wodociągowa i sanitacyjna wsi”, 90095 – „pozostała działalność”, bądź 92601 – „Obiekty sportowe”.

Natomiast środki pozostałe po zlikwidowanych gminnych i powiatowych funduszach ochrony środowiska i gospodarki wodnej, mogą być klasyfikowane w rozdziale 90019 – „Wpływy i wydatki związane z gromadzeniem środków z opłat i kar za korzystanie ze środowiska” oraz w paragrafie 069 – „Wpływy z różnych opłat”, z odpowiednią czwartą cyfrą.

Ad pkt IV - Z uwagi na roczny charakter budżetu jednostki samorządu terytorialnego - zdaniem Ministerstwa Finansów - operacje związane z rozliczeniem dotacji powinny być ujęte w księgach rachunkowych roku, na który dotacja została udzielona.

Z poważaniem,

DYREKTOR DEPARTAMENTU
Finansów Samorządu Terytorialnego
Zdzisława Waszchnik
Zdzisława Waszchnik